

Szkoła i Poradnia - razem na rzecz ucznia

Lokalne strategie oświatowe na rzecz dzieci i młodzieży
zagrożonych niedostosowaniem społecznym
i niedostosowanych społecznie

Sławomir Moczydłowski

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy „Promyk” w Goniądzu

Okolica – Biebrzański Park Narodowy

Ron McCombe

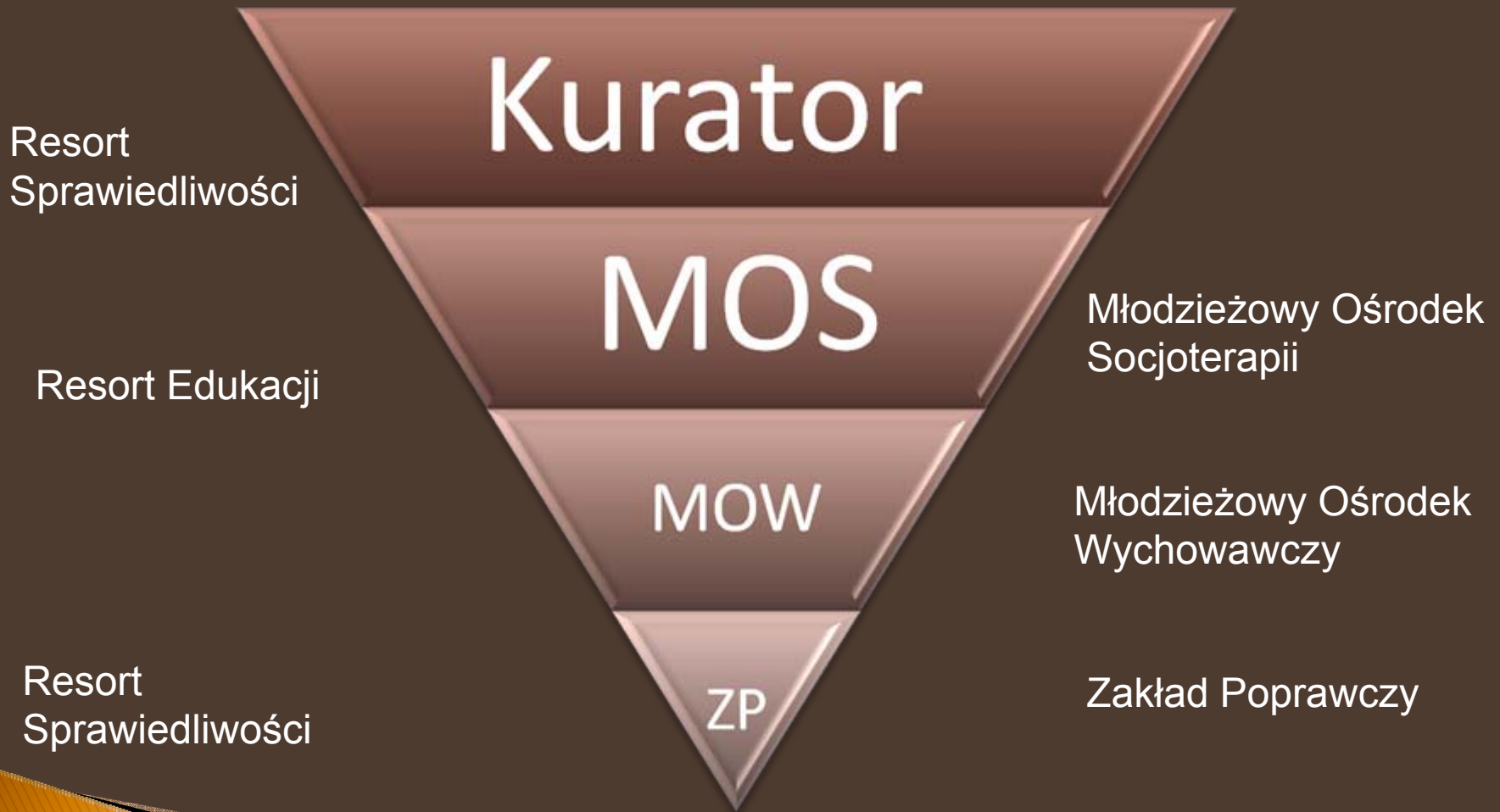

MOW są przeznaczone dla:

- ▶ dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie, wymagających stosowania specjalnej **organizacji nauki**, metod pracy i wychowania,
- ▶ nieletni są umieszczani w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych wyłącznie na podstawie postanowienia sądu rodzinnego o zastosowaniu środka wychowawczego, zgodnie z przepisami ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- ▶ aktualnie w Polsce działają 74 placówki dla ok. 4500 nieletnich.

Gradacja środków wychowawczych i podległość resortowa placówek

System resocjalizacji w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym „Promyk” w Goniądzu

Specyfika naszych podopiecznych - wnioski z badań

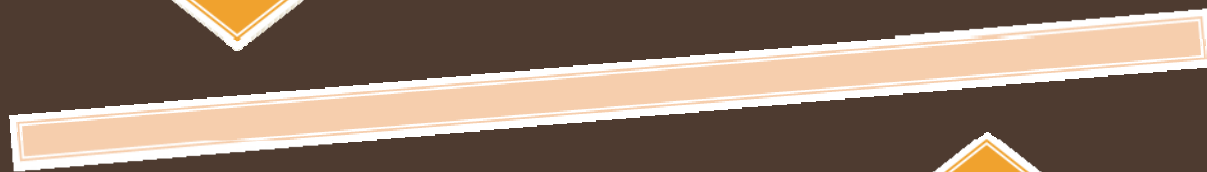
- ▶ nie myślą o swoim życiu w dłuższej perspektywie czasowej,
- ▶ nie przywiązują wagi do wykształcenia,
- ▶ nie znają wymogów rynku pracy i nie potrafią dostosować swoich umiejętności,
- ▶ nie przejawiają aktywności, inicjatywy, przedsiębiorczości, nie potrafią lub zwyczajnie nie chcą „zawalczyć o siebie”,
- ▶ w środowisku szkół masowych osoby takie czują się gorsze, nieprzystosowane, bezradne,
- ▶ sytuacja ta dotyczy szczególnie dziewcząt,

Powielanie schematu „wyuczonej bezradności”

Dwa modele resocjalizacji

Adaptacja
wychowanka do życia
w placówce

Adaptacja młodego
człowieka do życia
w społeczeństwie

Dwa modele resocjalizacji. Tu i teraz, model „dobrego wychowanka”

RESOCJALIZACJA, która wspiera wyłącznie przystosowanie młodego człowieka do roli wychowanka, a niemal całkowicie pomija dalszą perspektywę czasową, czyli jego przyszłe funkcjonowanie społeczne po opuszczeniu placówki

*Wielu podopiecznych instytucji resocjalizacyjnych doskonale wchodzi w rolę „grzecznego wychowanka”, nie sprawia na terenie placówki poważniejszych trudności, ale po jej opuszczeniu ponownie wraca do stylu życia niezgodnego z normami społecznymi i prawnymi bo nie potrafi poradzić sobie z życiem w społeczeństwie w warunkach środowiskowych. **Nie tylko z braku chęci – po prostu nie potrafią inaczej !!!***

Dwa modele resocjalizacji. Przyszłość - przygotowanie do pełnienia ról społecznych.

Jednym z najważniejszych celów oddziaływań resocjalizacyjnych jest **współcześnie kształtowanie kompetencji społecznych, osobistych i zawodowych wychowanków różnorodnych placówek.**

Proces resocjalizacji w tym wypadku **transcenduje** poza ramy czasowe pobytu wychowanka w placówce

„Kompetencyjny model resocjalizacji”

- ▶ Dlatego mówimy o „kompetencyjnym modelu resocjalizacji”, ze szczególnym uwzględnieniem procesu usamodzielniania wychowanków.
- ▶ **Celem resocjalizacji** jest rozpoznanie i wspieranie potencjału rozwojowego młodzieży tak, by opuszczając instytucję resocjalizacyjną, była wyposażona w kompetencje niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnorodnych rolach społecznych np.: pracownika, małżonka, rodzica, obywatela.

Kompetencyjny model resocjalizacji

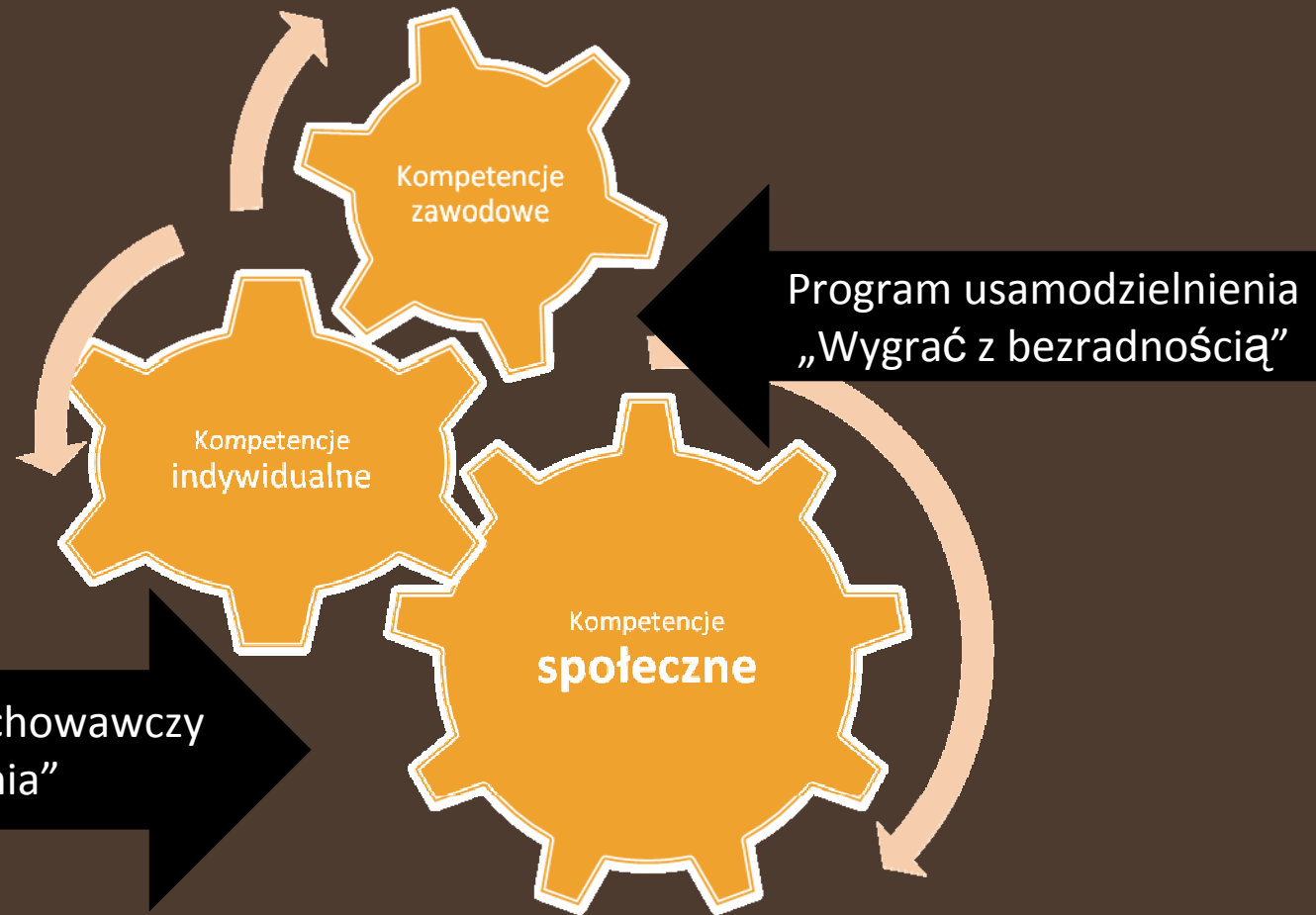
- ▶ Podstawą do tak sformułowanej tezy jest teoria interakcyjna wskazująca, że każdy człowiek, pełniąc różnorodne role społeczne, ujawnia w nich różnorodne zachowania wynikające zarówno z jego potencjału osobowościowego jak i istoty samych ról.
- ▶ Rozwijane potencjały wychowanków nieprzystosowanych społecznie wpływają na ich nowy stosunek do otaczającej rzeczywistości społecznej, **którą zaczynają postrzegać w kategoriach sytuacji akceptowalnych i rozwiązywalnych.**

Definicja kompetencji

- ▶ Kompetencje - „umiejętności rozwiązywania problemów zawodowych i życiowych”, w znaczący sposób decydujące o społecznym wizerunku człowieka.
- ▶ **Kompetencje społeczne**, które można określić jako wiedzę, umiejętności, postawy oraz nastawienia motywacyjne wyrażające się w kontaktach interpersonalnych.
- ▶ **Kompetencje psychologiczne** odnoszą się do sfery intrapsychicznego (wewnętrznego) funkcjonowania człowieka.
- ▶ **Kompetencje zawodowe**

Kompetencyjny model resocjalizacji

Etapy budowania kompetencyjnego modelu resocjalizacji

1

- Określenie jakie kompetencje uważamy za kluczowe w perspektywie przyszłości naszych podopiecznych, zwłaszcza w kontekście ról społecznych w ich dorosłym, samodzielny życiu?

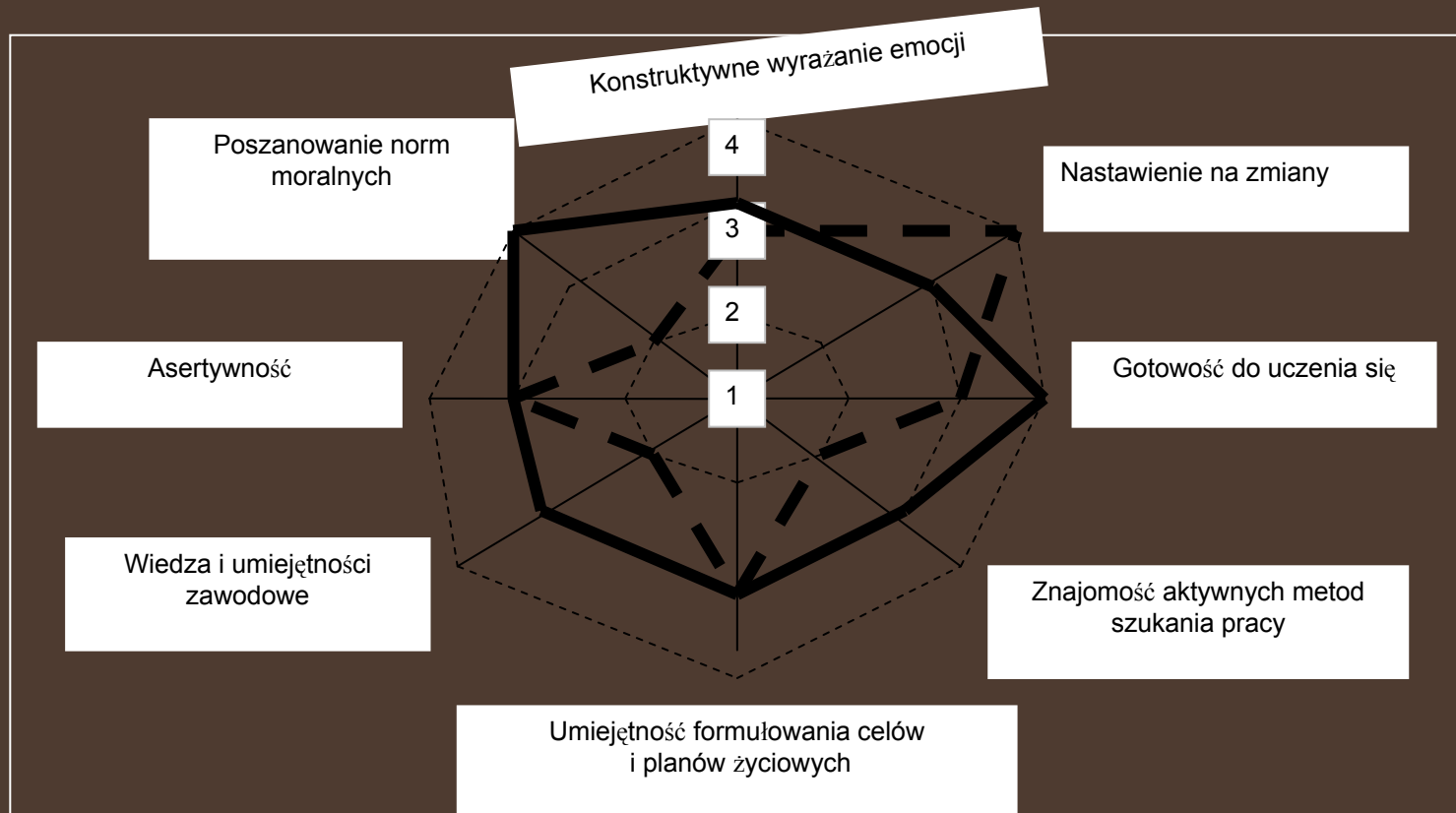
2

- Na bazie diagnozy ustalenie tzw. „luki kompetencyjnej”, czyli obszarów, w których wychowanek/a wymaga wsparcia i motywacji do rozwoju w celu osiągnięcia zakładanego minimum kompetencyjnego. Dotyczy to kompetencji społecznych, indywidualnych i zawodowych.

3

- Wybór metod i form kształtowania i/lub rozwoju kompetencji (mogą to być szkolenia, warsztaty interpersonalne, różne inne formy). Nasz Ośrodek realizuje dwa uzupełniające się programy „Radość tworzenia” i „Wygrać z bezradnością”.

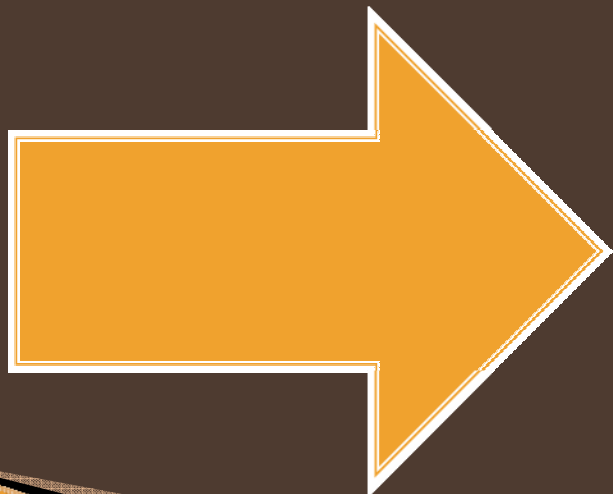
Przykładowa skala kompetencji kluczowych

Ocena efektywności procesu resocjalizacji

Ocena rezultatów resocjalizacji możliwa jest wyłącznie w perspektywie długofalowej, a faktycznym i najważniejszym miernikiem skuteczności procesu resocjalizacji jest *sposób funkcjonowania byłego wychowanka jako osoby dorosłej w jej głównych rolach społecznych, takich jak rola pracownika, rola męża/żony, rola rodzica, rola obywatela*

Powszechna jest praktyka dokonywania oceny skuteczności oddziaływań edukacyjnych, wychowawczych i terapeutycznych podejmowanych w placówce wyłącznie w oparciu o wskaźniki dotyczące sposobu funkcjonowania osoby nieletniej jako wychowanka.

Przykłady stosowanych mierników to: liczba ucieczek z ośrodka, spożywanie alkoholu i innych środków odurzających, liczba zachowań agresywnych, łamanie prawa itp..

Program usamodzielnienia „Wygrać z bezradnością”

Tematyka zajęć

Przykładowy moduł – „Otwarte drzwi”

- Cele te realizowane są w formie wyjazdów do poszczególnych instytucji, rozmów z ich pracownikami, wypełniania stosownych dokumentów, symulowania załatwiania konkretnych spraw.
- *Kształtowane umiejętności:*
  - *nie boję się pójść do urzędu, banku bo potrafię poradzić sobie z ewentualnymi problemami,*
  - *wiem, jakie sprawy mogę załatwić w poszczególnych urzędach,*
  - *umiem wypełnić najważniejsze dokumenty wymagane przez te urzędy,*
  - *wiem, kiedy należy mi się zapomoga, świadczenia w ramach pomocy społecznej, zasiłek dla osób bezrobotnych,*
  - *nie boję się prosić o informacje i respektowanie moich praw.*

Program „Radość tworzenia”

Wykaz zajęć:

- ▶ teatr
- ▶ zespół muzyczno-wokalny
- ▶ kabaret
- ▶ zespół taneczny
- ▶ gazeta ośrodkowa
- ▶ radiowęzeł
- ▶ klub wędkarski
- ▶ TV
- ▶ basen
- ▶ piłka siatkowa
- ▶ piłka koszykowa
- ▶ rękodzieło
- ▶ zajęcia plastyczne
- ▶ zajęcia ekologiczne
- ▶ zajęcia kulinarne
- ▶ tenis stołowy

Zajęcia są tylko drogą do celu, czyli rozwijania kompetencji.....

TEATR

- Rozwijanie pamięci, radzenie sobie ze stresem, ćwiczenie występów publicznych, rozwijanie wyobraźni, percepcji społecznej

SPORT

- Kształtowanie wytrwałości, samodyscypliny, współpracy w grupie

GAZETKA

- Kształtowanie kompetencji językowych, obsługi użytkowych programów komputerowych, rozwijanie kreatywności, percepcji społecznej

„Mieszkanie usamodzielnienia” – środowiskowa forma resocjalizacji

- ▶ Mieszkanie mieści się w jednorodzinny domku położonym na terenie miasta, **poza obrębem placówki.**
- ▶ Zmiana form opieki na bardziej środowiskowe, zwłaszcza w przypadku wychowanek najstarszych przygotowujących się do samodzielności, będzie służyła podniesieniu zaradności społecznej, przygotowaniu do startu w dorosłe życie.

- ▶ Ze szczegółami realizowanych projektów można zapoznać się na stronie internetowej Ośrodka
- ▶ www.mowgoniadz.pl